

МИНИСТЕРСТВО НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ И БЛАГОУСТРОЙСТВОТО

София 1202, ул. "Св. Кирил и Методий" № 17-19, централа 94-059, факс 987-2517

Изх. No. 11-00-448/12-07-0001

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД
Дело № 5/2007
Датум: 19 юни 2007

*Получено след консултация с
и посъветването на председателя на Конституционния съд
независимо от това не е предмет на негово участие*

**КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

СТАНОВИЩЕ

от **Асен Гагаров** – министър на регионалното развитие
и благоустройството

По конституционно дело № 5/2007 г.

относно тълкуване обхвата и съдържанието на правомощието на министъра
на правосъдието по чл. 130а, т. 2 от Конституцията на Република България,
да управлява имуществото на съдебната власт

**Уважаеми господин председател,
Уважаеми госпожи и господа конституционни съдии,**

С определение от 19 юни 2007 г. Конституционният съд е допуснал за разглеждане по същество искането на главния прокурор за даване на задължително тълкуване на чл. 130а, т. 2 от Конституцията на Република България относно обхвата и съдържанието на правомощието на министъра на правосъдието да управлява имуществото на съдебната власт. Министърът на регионалното развитие и благоустройството е конституиран като заинтересована страна по делото.

В искането на главния прокурор се сочи, че по приложението на чл. 130а, т. 2 от Конституцията на Република България /КРБ/, относно правомощието на министъра на правосъдието да управлява имуществото на

съдебната власт, има две възможни разбираня. Според едното под управление на имуществото на съдебната власт следва да се разбира съвкупност от упражняване на управленчески правомощия по отношение на цялото имущество на съдебната власт – недвижими имоти и движими вещи, включително на парични средства. Според другото разбиране, което главният прокурор поддържа, правомощията на министъра на правосъдието да управлява имуществото на съдебната власт, съставлява компетентност от името на държавата да “упражнява правото на собственост върху недвижимото имущество на съдебната власт”. Според главния прокурор на Република България това второ разбиране за управляването на имуществото на съдебната власт означава право на министъра на правосъдието да определя на кои органи от съдебната власт и какви държавни имоти да предоставя за задоволяване на служебните им нужди; да взема мерки и да осигурява необходимите средства за тяхното поддържане и ремонт, чрез заделянето им в бюджета на съдебната власт за съответната година; да прави искания до Министерския съвет за предоставянето на имоти – държавна собственост за нуждите на съдебната власт; да мотивира искания за отчуждаване на имоти – частна собственост за изграждане на обекти, определени по влязъл в сила подробен устройствен план за публична държавна собственост и предоставянето им за задоволяване на нуждите на съдебната власт. Тълкуването в противния смисъл, според главния прокурор би означавало, че управлението на имуществото на съдебната власт предоставя право на министъра на правосъдието да се разпорежда и с паричните средства по бюджета на съдебната власт, с движимите вещи и оборудването на сградите, в които съдебните органи осъществяват дейността си.

Считам, че следва да бъде подкрепено първото разбиране, според което под управление на имуществото на съдебната власт следва да се разбира съвкупност от упражняване на управленчески правомощия по отношение на цялото имущество на съдебната власт.

В практиката на Конституционния съд, в правната доктрина, в Конституцията като основен закон и в други закони от действащото законодателство се съдържат редица аргументи в подкрепа на това разбиране.

Съгласно чл. 106 от КРБ Министерският съвет организира стопанисването на *държавното имущество*. Понятието “държавно имущество” включва както недвижимите имоти, така и движимите вещи – държавна собственост. Аргумент в подкрепа на това твърдение може да се изведе от Закона за държавната собственост, който урежда придобиването, управлението и разпореждането с “*недвижими имоти и движими вещи – държавна собственост*”, както и от разпоредбата на чл. 110 от Закона за собствеността.

С Решение № 11/14.11.2002 г. по к. д. № 18 от 2002 г. и с Решение № 19 от 1993 г. по к. д. № 11 от 1993 г. на Конституционния съд е дадено тълкуване на чл. 106 от КРБ. С разпоредбата на чл. 106 от КРБ на Министерския съвет е възложено правомощието да организира стопанисването на държавното имущество, което включва и имуществото,

необходимо за функционирането на съдебната власт. В посочените решения Конституционният съд е приел, че правомощието на Министерския съвет по чл. 106 от КРБ има много широк предметен обхват. То се отнася не само до двата вида собственост на държавата /публична и частна/, но обхваща и другите нейни парично оценими права и задължения. В мотивите към Решение № 19 от 1993 г. по к. д. № 11 от 1993 г. е посочено, че "поддържането на държавното имущество, използването му, събирането на доходи и изплащането на задължения, свързани с него, са все форми на стопанисване".

В същото решение организирането е посочено като "типична управленска функция", за разлика от самата дейност по стопанисването на държавното имущество. Доброто стопанисване на държавното имущество според разбирането на Конституционния съд е предпоставка за изпълнението на различните държавни функции, а „на Министерския съвет като висш административен орган в Република България Конституцията е поверила организацията на това стопанисване, защото с основание счита, че така се създават гаранции, че то ще бъде добро".

Поначало Министерският съвет не се занимава със стопанисването, "защото нито е необходимо, нито е възможно той да се нагърби изцяло с тази дейност". Ето защо конституционният законодател с чл. 130а, т. 2 от КРБ възлага на министъра на правосъдието да управлява имуществото на съдебната власт. Това правомощие на министъра на правосъдието е израз на взаимодействието между властите в рамките на принципа на разделение между тях, прокламиран в чл. 8 на КРБ.

Министърът на правосъдието, като член на Министерския съвет, принадлежи към изпълнителната власт и не е част от съдебната власт. Ето защо Конституционният съд приема в Решение № 11/14.11.2002 г. по к. д. № 18 от 2002 г., че КРБ не възлага на Министерския съвет директно или чрез министъра на правосъдието да се занимава със стопанисването на държавното имущество, предоставено на органите на съдебната власт. По силата на чл. 106 от Конституцията Министерският съвет осъществява само управленската функция да организира стопанисването на това имущество, като се съобразява с чл. 8 от Конституцията.

В Решение № 14/12.09.1995 по к. д. № 23/1995 г. на Конституционния съд се потвърждава компетентността на Министерския съвет чрез определен министър да организира стопанисването на имотите, които се предоставят на органите на съдебната власт. Според диспозитива на това решение при упражняване на правомощията по чл. 106 от КРБ Министерският съвет не може да затруднява дейността на конституционно установени органи; той организира стопанисването на държавното имущество по чл. 106 от Конституцията по начин, който е в съответствие с йерархията и компетентността на държавните органи и не накърнява техния престиж.

С оглед на изложеното споделяме разбирането, че министърът на правосъдието осъществява връзка между съдебната и изпълнителната власт и съществена насока в неговата работа е да отстоява интересите на органите на тази власт за материалното обезпечаване на тяхната дейност. Нелогично е да се предполага, че с предоставеното на министъра на правосъдието

правомощие да управлява цялото имущество на съдебната власт се нарушават основни конституционни принципи. Действително, единствено за съдебната власт в чл. 117, ал. 2 и 3 от КРБ е отбелязано, че тя е независима и има самостоятелен бюджет. Тази разпоредба не само подчертава самостоятелното ѝ място в системата на трите власти, а е и средство да бъде осигурен отчасти баланс помежду им - отчасти, защото изпълнителната власт в лицето на Министерския съвет чрез своите структури разпределя и контролира материалните ресурси на цялата държава. В логически план употребените в чл. 117, ал. 2 и 3 от КРБ понятия "съдебната власт е независима" и тя има "самостоятелен бюджет" са в корелативна връзка - еднакви по значимост понятия, между които има взаимна връзка и които имат смисъл само в съотношение помежду си.

В КРБ въз основа на принципа на чл. 8 на органите на съдебната власт е възложено да защитават субективни права и законни интереси на правните субекти, правния и обществен ред, а организацията на стопанисването на държавното имущество е правомощие и задължение на Министерския съвет - чл. 106 от КРБ.

В духа на цитираните тълкувателни решения и в съответствие с тези основни идеи, в чл. 130а от Конституцията и чл. 36 - 36в от Закона за съдебната власт /ЗСВ/ са уредени правомощията на министъра на правосъдието във връзка с осигуряването на материалните условия за дейността на органите на съдебната власт.

Съгласно чл. 36а ЗСВ (ДВ, бр. 39 от 2006 г., в сила от 12.05.2006г.) министърът на правосъдието може да възлага стопанисването на имуществото на съдебната власт на административните ръководители на органите ѝ. Тази норма е приета от същия законодателен орган като необходимо и логично доразвиване на конституционно установеното правомощие на министъра на правосъдието да управлява имуществото на съдебната власт. В същото време тя очертава и изяснява обхвата и съдържанието на правомощието на министъра на правосъдието, материализирани в конституционната разпоредба на чл. 130а, т. 2. Липсва логично основание да се предполага, че един и същ законодател е вложил различен разум в посочените две разпоредби – в тази на Конституцията и в тази на ЗСВ.

Нарушаването на принципа на разделение на властите, а оттам – и на независимостта на съдебната власт, означава на практика изземване или разместване на конституционни функции между отделните власти /Решение № 14 от 2001 г. по к. д. № 7 от 2001 г./. Като осигурява материалните условия за дейността на съдебната власт, Министерството на правосъдието нито изземва, нито се опитва да размества функции, определени в Конституцията за съдебната власт. Обратно – осъществяването на управлението на имуществото от органите на съдебната власт би нарушило принципа на разделение на властите и би довело до вмешателство в сфера, която Конституцията определя за изпълнителната власт. Съдът работи с материална база, чието осигуряване е в правомощията на изпълнителната власт, изхождайки от естеството на тези правомощия. Ето защо твърдението, че средствата за осигуряване на материалните условия за дейността на

органи на съдебната власт трябва да се предвидят в бюджета на съдебната власт, е несъстоятелно.

Наред с изложеното, според практиката на Конституционния съд “разделението на властите не означава, че те не следва да взаимодействат и да не функционират съгласувано. Напротив – трите власти са обвързани с отношения на взаимен контрол и възпиране, които са заложи в Конституцията. Разделението на властите не може да води до изолация, а до сътрудничество и взаимодействие между тях.”

Не на последно място, следва да бъде отбелязано, че общият режим на предоставяне на имоти и вещи – държавна собственост се съдържа в разпоредбите на Закона за държавната собственост /ЗДС/ и Правилника за прилагане на Закона за държавната собственост /ППЗДС/. Според чл. 15, ал. 1 от ЗДС имоти – държавна собственост могат да се предоставят за управление на ведомствата и общините при условия и по ред, определени с правилника за прилагане на закона. Съгласно чл. 28, ал. 1 от ЗДС движимите вещи - частна държавна собственост, се предоставят безвъзмездно на юридически лица на бюджетна издръжка със заповед на съответния министър, ръководител на друго ведомство или областен управител. В хипотезата на новопридобити движими вещи чл. 29, ал. 1 от ЗДС регламентира, че същите се ползват от съответните ведомства.

Правните последици от предоставянето на имоти и вещи – държавна собственост на ведомство по реда на ЗДС и ППЗДС, се изразяват в следното: собственик на предоставения имот и/или вещь остава държавата, но ведомството управлява този имот и/или вещь. Държавата, като особен правен субект, упражнява правата и задълженията си чрез своите органи и длъжностни лица. В този смисъл чл. 14, ал. 1 от ЗДС постановява, че министрите и ръководителите на другите ведомства управляват предоставените им имоти и вещи - държавна собственост. Съгласно чл. 12, ал. 1 от ППЗДС управлението върху имоти и вещи - държавна собственост, включва правото на ведомствата и юридическите лица на бюджетна издръжка да ги владеят от името на държавата за своя сметка и на своя отговорност. Терминът “ведомство” е легално дефиниран в разпоредбата на § 2 от Допълнителните разпоредби на ЗДС, според която ведомства по смисъла на този закон са Народното събрание, администрацията на президента на Република България, Конституционният съд, Министерският съвет, министерствата и други държавни органи и организации на бюджетна издръжка, на които е възложено управление на държавната собственост”. Съгласно чл. 117, ал. 3 от Конституцията съдебната власт има самостоятелен бюджет, и следователно органите на съдебната власт са ведомства по смисъла на ЗДС.

Логическият и правният извод, който се налага от направения анализ на действащото законодателство, на практиката на Конституционния съд и на понятието “имущество” е, че не са налице аргументи, за да бъде споделено разбирането на главния прокурор, съгласно което правомощието на министъра на правосъдието по чл. 130а, т. 2 от КРБ “съставлява компетентност, от името на държавата да упражнява правото на собственост върху недвижимото имущество на съдебната власт”. Това правомощие на

министъра на правосъдието включва осъществяване на действия по организиране предоставянето на имоти и вещи – държавна собственост за управление на органите на съдебната власт с цел задоволяване на техните материални нужди и осигуряване на необходимите условия за осъществяване на дейността им, като органите на съдебната власт пряко управляват предоставените им имоти и вещи - държавна собственост.

**МИНИСТЪР НА РЕГИОНАЛНОТО
РАЗВИТИЕ И БЛАГОУСТРОЙСТВОТО:**

.....

АСЕН ТАГАРОВ

